

บทคัดย่อ

โครงการ “วิทยากรกระบวนการเสริมสร้างความรู้ และเทคนิคตามความต้องการของกลุ่มชุมชนและนักวิจัยท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาสังคมในจังหวัดปัตตานี” มีวัตถุประสงค์โครงการ 2 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคมในการเป็นวิทยากรกระบวนการเสริมสร้างความรู้ และเทคนิคตามความต้องการและการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนและนักวิจัยท้องถิ่น 2) เพื่อเสริมสร้างความรู้ และเทคนิคสำหรับกลุ่มชุมชน/นักวิจัยท้องถิ่นให้สามารถแก้ไขปัญหาชุมชนของตนเอง ตลอดจนการถ่ายทอดความรู้และช่วยเหลือชุมชนอื่นๆ

กระบวนการวิจัย ประกอบไปด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากแหล่งต่างๆ ได้แก่ หนังสือที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม, องค์กรธุรกิจ, เทคนิคที่เสริมสร้างการทำงานของชุมชน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและความต้องการของประชาชนในจังหวัดปัตตานี การสัมมนาร่วมกันระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และกลุ่มชุมชน/นักวิจัยท้องถิ่นเพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการ จัดทำรายละเอียดและหัวข้ออบรมจากการสำรวจความต้องการพัฒนาศักยภาพ (Training Needs – TN) ของกลุ่มชุมชน/นักวิจัยท้องถิ่น จัดทำแบบสอบถามโดยศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจ การดำเนินการเก็บข้อมูลในระดับพื้นที่ตั้งแต่กระบวนการพัฒนาโครงการจนถึงปัจจุบันทั้ง 14 กลุ่มชุมชน วางกรอบการวิเคราะห์โดยตั้งวัตถุประสงค์ และกำหนดรายละเอียดของประเด็นที่จะอธิบาย (Descriptive) พัฒนาศักยภาพนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคมในการเป็นวิทยากรกระบวนการเสริมสร้างความรู้ และเทคนิคตามความต้องการและการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนและนักวิจัยท้องถิ่น เสริมสร้างความรู้ และเทคนิคสำหรับกลุ่มชุมชน/นักวิจัยท้องถิ่นให้สามารถแก้ไขปัญหาชุมชนของตนเอง ตลอดจนการถ่ายทอดความรู้และช่วยเหลือชุมชนอื่นๆ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มชุมชนที่เข้าร่วมโครงการมีกลุ่มกิจกรรมประเภทหัตถกรรมจำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองมากลุ่มกิจกรรมประเภทอาหารและขนม จำนวน 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 21.43 และกลุ่มกิจกรรมประเภทผลิตภัณฑ์อุปโภคบริโภค, ออมทรัพย์, โรงเรียนและสมุนไพร อย่างละ 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 28.56

นักศึกษาได้นำเทคนิค SWOT ใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 8 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำเทคนิค AIC ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 4 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำเทคนิค 4P ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 5 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำเทคนิค 4R ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 1 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำเทคนิคประชาสัมพันธ์ ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน

7 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำ การจัดทำสมุดรายวันทั่วไปไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 1 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำ เทคนิคการเงินและบัญชีไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 3 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำการตลาด ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 5 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำเทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 1 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำเทคนิคก้างปลา ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 1 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำเทคนิค การพูดในที่ชุมชนไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 1 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำเทคนิคการฝึกอบรมไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 1 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำเทคนิคการเขียนโครงการไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 1 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด นักศึกษาได้นำเทคนิคการสร้างกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มชุมชนมีจำนวน 1 กลุ่มชุมชน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของจำนวนเทคนิคทั้งหมด

กลุ่มชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมากในเนื้อหา ในการจัดกิจกรรมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่อง ความสามัคคี มีความเข้าใจกัน สามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างนักศึกษา กับชุมชนจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 54.13 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด และผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความพึงพอใจในระดับปานกลางในเนื้อหาในการจัดกิจกรรมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่อง ความสามัคคี มีความเข้าใจกัน สามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างนักศึกษา กับชุมชนจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 44.95 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด

กลุ่มชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมากในเนื้อหาในการจัดกิจกรรมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของกันและกันจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 46.79 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด และผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในการจัดกิจกรรมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของกันและกันจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 37.62 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด

กลุ่มชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมากในเนื้อหาในการจัดกิจกรรมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องการมีจิตสำนึกสาธารณะทำประโยชน์แก่ส่วนร่วมจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 72.48 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด และผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในเนื้อหาในการจัดกิจกรรมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องการมีจิตสำนึกสาธารณะทำประโยชน์แก่ส่วนร่วมจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 24.77 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด

กลุ่มชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมากในเนื้อหาในการจัดกิจกรรมสร้างให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 79.82

ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด และผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ในเนื้อหาในการจัดกิจกรรมสร้างให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 24.77 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด

กลุ่มชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมากในเนื้อหาในการจัดกิจกรรมทำให้ในการจัดกิจกรรมทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ แก่ผู้ที่เข้าร่วมจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 69.73 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด และผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ในเนื้อหาในการจัดกิจกรรมทำให้ในการจัดกิจกรรมทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ แก่ผู้ที่เข้าร่วม จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 30.28 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด

กลุ่มชุมชนมีความพึงพอใจในเนื้อหาที่นำมาพูดคุยกันมีความชัดเจน น่าสนใจระดับมาก จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 67.89 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด และผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ในเนื้อหาในเนื้อหาที่นำมาพูดคุยกันมีความชัดเจน น่าสนใจ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 30.28 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด

กลุ่มชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมครั้งนี้มีความคุ้มค่า และมีประโยชน์สำหรับท่านและชุมชนจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 51.38 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด และผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้มีความคุ้มค่า และมีประโยชน์สำหรับท่านและชุมชนจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 17.43 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน ควรคำนึงถึงวัตถุดิบเป็นหลัก ควรเป็นวัตถุดิบที่อยู่ในท้องถิ่นของตน ควรคำนึงว่าผลิตภัณฑ์นั้นเหมาะสมกับคนในชุมชนและความต้องการของท้องตลาด สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการให้การสนับสนุนไม่ควรสนับสนุนเฉพาะเรื่องเงินเพียงอย่างเดียว และควรสนับสนุนในการทำผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มชุมชนมีวัตถุดิบในชุมชนรองรับ เพื่อเป็นการสร้างงานให้คนในชุมชนอย่างแท้จริง และเป็นการลดต้นทุนการผลิตที่นำเข้าจากภายนอก

สำหรับการปฏิบัติงานเพื่อทำการวิจัยนั้น สกว. ให้อิสระในการทำงานดีมากพร้อมทั้งคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์จากพี่เลี้ยงโครงการ ทั้งนี้ทางผู้วิจัยต้องการให้คงรูปแบบการทำงานลักษณะนี้ต่อไป

ทีมวิจัย

กุมภาพันธ์ 2555